

9. BÖLÜM

AĞRI DEĞERLENDİRMESİ

Canan KANAT¹
Gülay ALTUN UĞRAŞ²

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Bu bölüm sonunda okuyucu;

- Ağrı değerlendirmesini tanımlar.
- Ağrı değerlendirmesini etkileyen faktörleri tanımlar.
- Ağrı değerlendirmesinde kullanılan ölçüm araçlarını bilir.
- Tek boyutlu ve çok boyutlu ölçüm araçlarını bilir.
- Özel hasta gruplarında ağrı değerlendirmesini tanımlar.
- Ağrı değerlendirmesinde hemşirenin rollerini bilir.

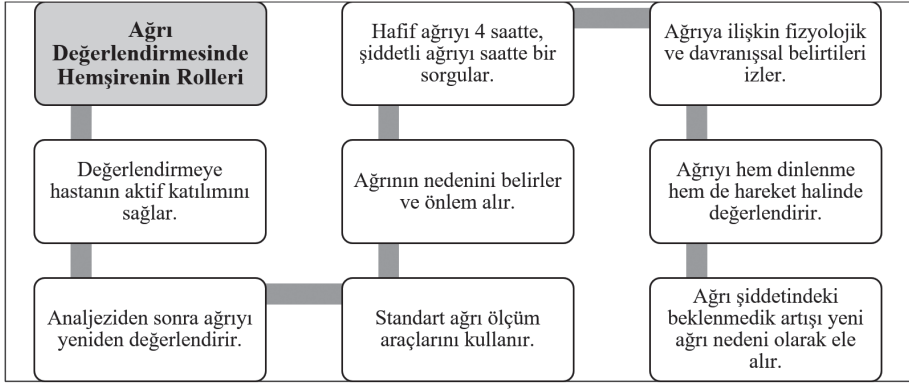
GİRİŞ

Uluslararası Ağrı Araştırmaları Derneği tarafından (The International Association for the Study of Pain-IASP) ağrı, “gerçek ya da olası doku hasarıyla ilişkili olan ya da olmayan, hoş olmayan bir duyu ve duygusal deneyim” olarak tanımlanmaktadır. Ağrıbiyolojik, psikolojik ve sosyal faktörlerden etkilenen kişisel bir deneyim olup sadece duyu nöronlarının aktivitesinden kaynaklanmamakta ve bireylere deneyimleyerek acı kavramını öğretmektedir¹. Hemen hemen tüm insanlar tarafından deneyimlenen ağrı² hastaların önemli sorunlarından biridir. Hemşireler, ağrıdan kaynaklanan rahatsızlığın

¹ Arş. Gör., Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD
canankanat@mersin.edu.tr

² Doç. Dr., Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD
gulay.altun@yahoo.com

dirmesine aktif olarak katılımını sağlamalı, ağrıyı değerlendirirken güvenilir bir ölçüm aracı kullanılmalı, ağrının şiddetini ve diğer boyutlarını periyodik olarak değerlendirmeli, ağrının tipine uygun belirlenen tedaviyi uygulamalı, uygulanan tedavi sonrasında ağrı değerlendirmesini tekrarlamalı, elde edilen tüm verileri hemşire gözlem formuna kaydetmeli ve ekibin diğer üyeleri ile paylaşmalıdır⁹. Bu ifadeler doğrultusunda hemşirenin ağrı değerlendirmesine ilişkin rolleri Şekil 2’de yer almaktadır⁵.

Şekil 2. Ağrı Değerlendirmesinde Hemşirenin Rollerini (Erden, 2019)

SONUÇ

Hoş olmayan bir deneyim ve önemli bir stresör olan ağrı; hastaneye başvuran hastaların en önemli sorunlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Ağrının öznel bir deneyim olması, hastaların bireysel farklılıkları ve ağrıyı etkileyen faktörler; ağrının değerlendirmesini ve kontrol altına alınmasını güçleştirebilmektedir. Bu noktada hasta bakımında anahtar bir role sahip olan hemşireler; davranışsal ve fizyolojik ağrı belirteçleri ile birlikte hastaya uygun, geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı seçerek, ağrı şiddetini değerlendirmelidir. Bu değerlendirme ile ağrıya yönelik doğru tedavi ile kaliteli bakım girişimleri planlanabilmekte; ağrının azaltılması ya da giderilmesi sağlanabilmektedir.

KAYNAKLAR

1. International Association for the Study of Pain (2017). IASP Terminology.(08.09.2020 tarihinde <https://www.iasp-pain.org/terminology?navItemNumber=576#Pain> adresinden ulaşılmıştır.)
2. Eti Aslan, F. (2014). Ağrı. A. Karadakovan, F. Eti Aslan (Eds). Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım içinde (s.127-148). Ankara: Akademisyen Kitabevi.
3. Erden S. Yoğun bakımda ağrı yönetiminde hemşirenin anahtar rolleri. *Van Tıp Dergisi*, 2015; 22(4), 332-336.

4. Çelik S. Yoğun bakım hastalarında ağrı yönetimi. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi*, 2016, 20(1), 1-8.
5. Erden S. (2019). Cerrahi Ağrıda Bakım. M Karadağ ve H Bulut (Eds). Kavram Haritası ve Akış Şemalı Cerrahi Hemşireliği içinde (s.125-151). Ankara: Vize Basın Yayın.
6. Polomano RC, Fillman M. (2017). Pain. SL Lewis, L Bucher, MM Heitkemper, MM, Harding (Eds). Medical-Surgical Nursing in (p.102-128). St. Louis Missouri: Elsevier.
7. Miller-Saultz D. (2020). Pain. MM Harding, J Kwong, D Roberts, D Hagler, C Reinisch (Eds). Lewis's Medical-Surgical Nursing Assessment and Management of Clinical Problems in (p.102-1026). St. Louis Missouri: Elsevier.
8. Robinson SG, Wallerand AH, Hall KP. (2015) Nursing care of patients in pain. LS Williams, PD Hoper (Eds). Understanding Medical Surgical Nursing Fifth Edition in (p.147-170). Philadelphia: F.A. Davis Company.
9. Erden S, Arslan S, Deniz S, et al. A review of postoperative pain assessment records of nurses. *Applied Nursing Research: ANR*, 2017;38, 1-4.
10. Simpson MH, Ignatavicius DD. (2016). Assessment and care of patients with pain. DD Ignatavicius, ML Workman, CR Rebar (Eds). Medical-Surgical Nursing Concepts for Interprofessional Collaborative Care 9th Edition in (p.45-69). St. Louis Missouri: Elsevier.
11. Farrell M, Tambree K. (2017). Pain management. M Farrell (Ed). Smeltzer & Bare's Textbook of Medical-Surgical Nursing in (p. 202-228). Philadelphia: Wolters Kluwer Health.
12. Bağdatlı-Aydi, H, Hemşirelerin Eİ. Kanserli hastaların ağrı değerlendirmelerinin karşılaştırılması. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 2010;26(1), 11-23.
13. Modanloo M, Sayed Fatemi N, Bastani F, et al. Comparison of pain assessment by patients and triage nurses. *Iranian J Crit Care Nurs*, 2010; 4(1), 23-8.
14. Yıldırım, Y. (2015). Kanser ağrısı. Gülbeyaz Can (Ed). Onkoloji Hemşireliği içinde (s.317-336). Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri.
15. Tel Aydın, H., Öztürk Birge, A. (2017). Ağrı Ajitasyon/Sedasyon ve Deliryum Yönetimi. A. Durmaz Akyol (Ed). Yoğun Bakım Hemşireliği içinde (s. 751-769) İstanbul: İstanbul Medical Yayıncılık.
16. Patel BN, Kopf A. (2010). Guide to pain management in low-resource settings. International Association For Study of Pain. (08.09.2020 tarihinde http://www.iasppain.org/files/Content/ContentFolders/Publications2/FreeBooks/Guide_to_Pain_Management_in_Low-Resource_Settings adresinden ulaşılmıştır).
17. Türk Anesteziyoloji ve Reanimasyon Derneği (2006). Postoperatif ağrı tedavisi. (08.09.2020 tarihinde <https://www.tard.org.tr/assets/kilavuz/7.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
18. Çavdar, İ., Akyüz, N. (2017). Ameliyat sonrası ağrı ve yönetimi. G. Aksoy, N. Kanan., N. Akyolcu (Eds). Cerrahi Hemşireliği içinde (s. 367-388). İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri.
19. Eti Aslan, F., Yıldız, T. (2017). Ağrı ve Ağrı Yönetimi. F. Eti Aslan, N. Olgun (Eds). Fizyopatoloji içinde (s.109-136) Ankara: Akademiyen Tıp Kitabevi.
20. Eti Aslan, F., Karadağ Arlı, Ş. (2017). Ağrı Değerlendirilmesi ve Klinik Karar Verme. Fatma Eti Aslan (Ed). Sağlık Değerlendirilmesi ve Klinik Karar Verme içinde (s. 103-136) Ankara: Akademisyen Kitabevi.
21. Erdem, E., Şener Taplak, A. (2018). Ağrının Değerlendirilmesi. S. Polat, A. Gürol (Çeviri Eds). Çocuklarda Ağrı Yönetimi içinde (s.140-178) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
22. Barr J, Fraser GL, Puntillo K, et al.. Clinical practice guidelines for the management of pain, agitation, and delirium in adult patients in the intensive care unit. *Critical Care Medicine*, 2013; 41(1), 263-306.
23. Alakan ŞY, Ünal E. Yoğun bakım hemşireliğinde ağrı değerlendirmesi ve ağrı yönetimi. *HÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2017;4(2), 12-29.
24. Erden S, Demir N, Ugras GA, et al. Vital signs: Valid indicators to assess pain in intensive care unit patients? An observational, descriptive study. *Nursing & health sciences*, 2018;20(4), 502-508.
25. Chen HJ, Chen YM. Pain assessment: Validation of the physiologic indicators in the ventilated adult patient. *Pain Management Nursing*, 2015; 16(2), 105-111.

26. Payen JF, Bru O, Bosson JL, et al. Assessing pain in critically ill sedated patients by using a behavioral pain scale. *Critical Care Medicine*, 2001;29(12), 2258–2263.
27. Ye JJ, Chuang CC, Tai YT, et al. Use of heart rate variability and photoplethysmograph derived parameters as assessment signals of radiofrequency therapy efficacy for chronic pain. *Pain Practice*, 2017;17(7), 879–885.
28. Jafari H, Courtois I, Van den Bergh O, et al. Pain and respiration: A systematic review. *Pain*, 2017;158(6), 995–1006.
29. Registered Nurses Association of Ontario. (2013). Assessment and Management of Pain. (08.09.2020 tarihinde <https://rnao.ca/bpg/guidelines/assessment-and-management-painad-resinden-ulařilmiřtır>).
30. Gutiérrez Lombana W, Gutiérrez Vidál SE. Pain and gender differences. A clinical approach. *Revista Colombiana de Anestesiología*, 2012;40(3), 207-212.
31. Peacock S, Patel S. Cultural influences on pain. *Reviews in pain*, 2008;1(2), 6-9.
32. Pathak A, Sharma S, Jensen MP. The utility and validity of pain intensity rating scales for use in developing countries. *Pain Reports*, 2018;3(5).
33. Dworkin RH, Turk DC, Farrar JT, et al. IMMPACT. Core outcome measures for chronic pain clinical trials: IMMPACT recommendations. *PAIN* 2005;113:9–19.
34. Yazici Sayın Y, Akyolcu N. Comparison of pain scale preferences and pain intensity according to pain scales among Turkish patients: a descriptive study. *Pain Management Nursing*, 2014;15(1), 156-164.
35. Drendel AL, Kelly BT, Ali S. Pain assessment for children: overcoming challenges and optimizing care. *Pediatric emergency care*, 2011, 27(8), 773-781.
36. Haurer J, Jones BL. (2020). Evaluation and management of pain in children. (08.09.2020 tarihinde <https://www.uptodate.com/contents/evaluation-and-management-of-pain-in-children> adresinden ulařilmiřtır).
37. Çilingir D, Bulut E. Yaşlı bireylerde ağrıya yaklaşım. *Anadolu Hemşirelik Ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2017, 20(2), 144-153.
38. MacSorley R, White J, Conerly VH, et al. Pain assessment and management strategies for elderly patients. *Home Healthcare Now*, 2014;32(5), 272-285.
39. Demir Y, Usta YY, Yasemin CE. Hemşirelerin ağrı yönetimi ile ilgili bilgi, davranış ve klinik karar verme durumlarının belirlenmesi. *Çaędař Tıp Dergisi*, 2012, 2(3), 162-172.
40. Ito Y, Teruya K, Kubota H, et al. Factors affecting pain assessment scores in patients on mechanical ventilation. *Intensive and Critical Care Nursing*, 2017, 42, 75-79.
41. Japanese Society of Intensive Care Medicine J-PAD Guidelines Production Committee. Japanese clinical practice guidelines for the management of pain, agitation, and delirium in adult patients in the intensive care unit. *Jpn. Soc. Intensive Care Med.* 2014, 21, 539–579.
42. Özveren H, Faydalı S, Gülnar E, et al. Hemşirelerin ağrı değerlendirmesine ilişkin tutum ve uygulamaları. *Journal of Contemporary Medicine*, 2018;8(1), 60-6.